

Írásbeli értékelés

- A hozzászóláshoz [regisztráció](#) és [bejelentkezés](#) szükséges

Módszer típusa

Értékelési módszerek

Rövid összefoglalás

A tanuló teljesítményének írásbeli értékelési formái közül a leggyakoribbak: dolgozat (házi és tanári felügyelettel megírt), teszt, esszé és szakdolgozat.

A módszer kifejtése

Az írásban történő egyéni tanulói mérés történet bemeneti tudásmérés, témazárás, tantárgyi összefoglalás, záró vizsga alkalmával.

Az írásbeli méréshez leggyakrabban tesztek alkalmazunk. A teszteknek, tesztkérdéseknek számos fajtája van (nyitott, felelet-választásos, sorba rendező, párosító stb.). A feladatlapok, tesztek készítésénél azonban nagyon gondosan kell eljárunk, ennek szabályai vannak. *(ezeket a szabályokat megtalálják a javasolt szakirodalomban).*

A dolgozatoknak is többféle formáját alkalmazzák, melyek közül a leggyakoribb a témazáró, tantárgyzáró, vagy a komplex egyéni mérésre alkalmazott szakdolgozat (amely a szakképzésben vizsgafeladatként alkalmazható). Az írásbeli értékelés két legkifinomultabb fajtája az esszéírás és a szakdolgozat. Az esszéírás az angolszász pedagógia alapeszköze, Közép-Európában nem általános. Az esszét író tanulónak képessé kell válnia többféle álláspont tárgyilagos ismertetésére és saját érvelés kidolgozására. Ez a komplexebb gondolkodás szintjére vezeti el őket.

A szakdolgozat esetében az esszéírásnál is komplexebb a feladat, mert itt már az önálló kutatás képességét (kutatási kérdés, hipotézisek, módszerek, kvalitatív és kvantitatív eszközök) is be kell mutatnia a szerzőnek.

A módszerrel kapcsolatos kihívások, buktatók és azok kezelése

A legfontosabb, hogy a tanulók nagyon világos képet kapjanak az elvárt követelményekről. Ennek érdekében elengedhetetlen, hogy pontosan végig gondolt tesztek, feladatlapokat készítsünk az értékeléshez. Ha dolgozat alapján (házi dolgozat, tantárgyi dolgozat, stb,) mérünk és értékelünk, akkor is pontosan és mindenre kiterjedően fogalmazzuk meg a követelményeket (tartalmi, formai) és az értékelési szempontokat.

A tananyag- és követelmény struktúra elkészítésekor elemezzük az adott tananyagot a tantervi követelmények alapján, állapítsuk meg a legfontosabb témaköröket, az egyes fő témák részegységeit, mindaddig, amíg a tanított anyagrész összes eleme (röviden) szemléletesen előttünk nem áll. Szakmai tantárgyhoz készített teszt, feladatlap, vagy a dolgozathoz készített feladatok összeállításakor a képzési és kimeneti követelmény (KKK) és a programtanterv (PTT) az irányadó

Gyakorlati tippek a módszer alkalmazásához

Miről ismerhetjük meg a jó tesztet, feladatlapot?

Nem csak egy feladatsor, hanem mérőeszköz. Amikor jól mérő tesztről, standard feladatlapról beszélünk, tulajdonképpen olyan mérőeszközre kell gondolnunk, amelynek része a tananyag- és követelmény struktúra, a mérési útmutató, a feladatlap, a javítókulcs és egy adatlap, amely tartalmazza a teszt legfontosabb adatait, statisztikai paramétereit (jóságmutatóit), s a mérés körülményeit.

A jóságmutatók:

- **Tárgyszerűség** (objektivitás) - eléréséhez bizonyos követelményeket kell teljesítenünk az adatfelvétellel, a feladatlap értékelésével és az eredmények értelmezésével kapcsolatban. Az adatfelvételi objektivitást úgy biztosíthatjuk, hogy pontos mérési útmutatót készítünk; a kiértékelési objektivitás követelményének úgy tehetünk eleget, ha pontos javítókulcsot, értékelési útmutatót állítunk össze.
- **Érvényesség** (validitás) lényegében azt jelenti, hogy a teszt azt méri, aminek a mérésére készítettük. Tartalmi validitás, melyet a tesztfeladatok tartalmilag megfelelő összeállításával, és szakmai érvényesség, melyet a szaktudomány eredményeinek figyelembe vételével érhetünk el.
- **Megbízhatóság** (reliabilitás) akkor megbízható, ha pontosan, jól mér.

- **Formai követelmények.** A jól mérő tesztekkel szemben támasztott követelményekhez szorosan hozzátartoznak a formaiak is. A jó feladatlapok különböznek – már ránézésre is – a többiektől, hisz figyelem felkeltők, formailag hibátlanok, áttekinthetők, jól olvashatóak, ábráik jól szerkesztettek, a feladatok megoldására megfelelő hely áll rendelkezésre.

A kidolgozott és bevált feladatlapok értéket képeznek. Fontos, hogy egy iskolán belül közösen készüljenek és viszonylag hosszabb ideig közösen használják fel azokat. *(Ez elejét veszi a felesleges túlmunkának és a sietve készített, rossz minőségű mérőeszközök használatának).*

Tanári, tanulói visszajelzések

„Számptalan tényező torzítja, ezek hatása nehezen kiküszöbölhető: például az értékelés funkcióinak összemosódása (összegző vagy fejlesztő/motiváló), a rejtett tanterv, a tanári elvárások, észlelésének bizonytalanságai. Milyen a 'jó' osztályzás? A jó jegyeztől elvárható, hogy a mérésekkel szemben támasztott alapkövetelményeknek megfeleljenek, legyenek objektívek, tárgyszerűek és megbízhatóak. Ha ismerjük a torzító tényezőket, s az értékelés alapkövetelményeit, figyelembevételükkel könnyebben elérhetjük, hogy objektíven, igazságosan osztályozzunk”. (szakképzésben dolgozó tanár)

A módszer előnyei

Az írott tesztekkel nem csupán az elméleti felkészültséget vagy csak a tényismereteket lehet értékelni. Olyan tesztek is lehetségesek, amelyek például egy munkafolyamat elemeinek sorrendbe állítását fogalmazzák meg feladatként, vagy rövid esetleírások után kéri a tanulók értékelő megjegyzéseit, tanulságok megfogalmazását, amelyek valamilyen módon értékelhetővé teszik a tanulók attitűdjeit. Készíthetők olyan tesztek, amelyeknek kérdései verbalizálják, tehát szöveges formában mutatják be a gyakorlati helyzeteket, és a válaszok alapján vizsgálják, hogy a diákok tisztában vannak-e a szükséges ismeretekkel.

A szakszerűen és jól elkészített írásbeli mérőeszközök nem csupán az ismeretek meglétét, azok alkalmazását ellenőrizhetik, attitűd jellegű kérdéseket is tartalmazhatnak, például úgy, hogy adott helyzetek megoldására kérnek javaslatot. (Így a szimulációkhoz hasonló helyzetet teremtenek, bár a komplex cselekvés helyett a tudásnak csak egy dimenzióját vizsgálhatják).

HASZNÁLHATÓK DIGITÁLIS ESZKÖZÖK IS MINDEN ÉRTÉKELÉSHEZ!

A feladatlapok, tesztek digitális formában is alkalmazhatók mérésre, értékelésre, melynek előnye, hogy - a megcélzott más kompetenciák mellett - a digitális készségek fejlesztését is eredményezheti.